

Manuál pre používanie a deklarovanie sledovaných chemických látok

V rámci Dohovoru sa stretávame s viacerými sledovanými chemickými látkami.

Tieto chemické látky sa delia na nasledovné skupiny:

- **vysoko rizikové chemické látky** – Zoznamy 1A, 1B prílohy Dohovoru
- **rizikové chemické látky** – Zoznamy 2A, 2B prílohy Dohovoru
- **menej rizikové chemické látky** – Zoznam 3A, 3B prílohy Dohovoru

a

konkrétne organické chemické látky (KOCHL) – akékoľvek chemické látky patriace do triedy chemických zlúčenín obsahujúce všetky zlúčeniny uhlíka okrem jeho oxidov, sulfidov a karbonylov kovov identifikovateľné pomocou chemického názvu, štruktúrneho vzorca a čísla CAS.

Špeciálna pozornosť sa u konkrétnych organických chemických látok okrem spomínanej definície venuje látkam **PSF**, t.j. organickým chemickým zlúčeninám obsahujúcich fosfor, síru alebo fluór.

Je treba pripomenúť, že Dohovor v prípade KOCHL nesleduje výrobu uhl'ovodíkov a výbušnín!

1. Identifikácia

Na identifikáciu sledovaných chemikálií vypracovala Organizácia pre zákaz chemických zbraní tzv. Príručku chemických látok, ktorá v prípade Zoznamov 1, 2 a 3 obsahuje predmetné chemické látky spolu so stovkami ich možných variácií, pričom príručka obsahuje aj tie chemikálie, s ktorými sa podľa doterajších informácií obchoduje celosvetovo najviac. Príručku si stiahnite zo sekcie Dokumenty na stiahnutie (K otvoreniu dokumentu musíte mať nainštalovaný Adobe Reader)

Použitím vyhľadávacej funkcie (Ctrl + f) môžete v dokumente vyhľadať chemikáliu podľa príslušného identifikačného čísla – CAS.

Jednoduchý príklad: Zoberme si napr. číslo CAS: 102-71-6, ktoré v tomto prípade patrí látke trietanolamín. Po použití danej funkcie (Ctrl + f) a zadania CAS čísla nám dokument zobrazí danú látku, kde sa vedľa anglického slova Schedule (v preklade Zoznam) nachádza : 3B17. Z toho vyplýva, že trietanolamín je sledovaná látka Zoznamu 3, podskupina B – prekurzory, poradové číslo 17.

Podobne môžeme identifikovať napr. 1A03, 2B10, pričom v tomto prípade by sa jednalo o Zoznam 1A, resp. Zoznam 2B atď.

V prípade **KOCHL** vrátane **PSF** látok vychádzame pri identifikácii iba z vyššie jasne uvedenej definície! (nie z Príručky)

2. Zákonné povinnosti

Teraz vo všeobecnosti vieme, že látka je sledovaná, podlieha kontrolnému režimu a preto ďalším krokom je zistiť, aké povinnosti vyplývajú z toho, ak používame, resp. sa chystáme používať látku, ktorú sme identifikovali v Príručke chemických látok alebo definovaním ako KOCHL a PSF látky.

Tieto informácie obsahuje zákon č. 129/1998 Z. z. o zákaze chemických zbraní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V jednotlivých častiach sa tento zákon zaoberá vysoko rizikovými, rizikovými, menej rizikovými látkami a tiež konkrétnymi organickými chemickými látkami a látkami používanými na potlačanie nepokojov, no najmä povinnosťami pre používanie a deklarovanie týchto látok.

Nevyhnutnou súčasťou je preto naštudovanie príslušných statí, na základe ktorých zistíme, aké kroky je potrebné podniknúť smerom k dodržiavaniu zákona.

3. Deklarácie

Veźmeme si prípad, kedy látka bola identifikovaná ako sledovaná chemická látka, používateľ postupoval podľa zákona a získal povolenie pre používateľa chemickej látky zoznamu 1, resp. registráciu pre používateľa chemickej látky zoznamu 2 alebo 3.

Zo zákona vyplýva (§27; §30, ods. 3,4,5; §33, odseky 3, 4, 5; §36; §37), že používateľ sledovaných chemických látok je povinný národnému orgánu, v prípade prekročenia používania **stanovených množstiev** sledovaných chemických látok, každoročne predkladať deklarácie o týchto látkach v zákone určenom **termíne**.

Stanovené množstvá sú tzv. **deklaračné prahy**, po prekročení ktorých vzniká pre používateľa **deklaračná povinnosť**.

Tieto deklaračné prahy stanovuje Vyhláška č. 44/1999 Z.z., ktorou sa vyššie spomínaný zákon č. 129/1998 Z.z. vykonáva (nájdí v odkaze [Dokumenty na stiahnutie](#))

Ako vidieť, § 3-6 stanovuje deklaračné prahy Dohovorom sledovaných chemických látok príslušných zoznamov. Okrem toho, § 2 sa zaoberá aj vedením evidencie týchto látok.

Možno ešte pripomenúť, že v prípade deklarácií látok Zoznamov 1, 2 a 3 sa deklaruje **používanie** vo svojej plnej definícii, avšak pri KOCHL vrátane PSF sa deklaruje iba výroba!

4. Deklараčné formuláre

Skúsme si zobrať ešte raz prípad chemikálie trietanolamínu s číslom CAS: 102-71-6, ktorú sme v prvej stati tohto Manuálu identifikovali ako látku Zoznamu 3B17.

Povedzme, že po identifikácii sme získali v súlade so zákonom registráciu pre používateľa a podľa vyhlášky sme prekročili aj deklaračné prahy stanovené vyhláškou.

Na rade je vyplnenie deklaračných formulárov.

V prípade trietanolamínu sa bude jednať o formuláre , ktoré sú všeobecne príslušné k Zoznamu 3.

V odkaze [Dokumenty na stiahnutie](#) si môžete v elektronickej forme stiahnuť všetky príslušné formuláre zodpovedajúce deklarovaniu chemických látok buď Zoznamu 1, Zoznamu 2, Zoznamu 3 alebo KOCHL.

Treba ešte dodať, že po stiahnutí formulárov súvisiaceho zoznamu je stále potrebné zvažiť, ktoré formuláre sa týkajú tej-ktorej činnosti v rámci používania sledovanej chemickej látky. Niektoré deklaračné formuláre sa preto týkajú napr. dovozu a vývozu, iné výroby a pod.

5. Termíny predkladania deklarácií a deklaračné limity

Zákon č. 129/1998 Z. z. o zákaze chemických zbraní a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhláška č. 44/1999 Z.z., ktorou sa spomínaný zákon č. 129/1998 Z. z. vykonáva presne stanovujú termíny predkladania výročných deklarácií ako i deklarácií o predpokladanej budúcoročnej činnosti ohľadom používania (**okrem dovozu a vývozu**) chemických látok zoznamov 1,2, 3 a KOCHL a ich deklaračné prahy.

Pre uľahčenie, nasledujúca tabuľka Vám ponúka prehľad jednotlivých zoznamov a súvisiacich informácií.

chemické látky podľa skupín	deklaračné prahy	výročné deklarácie minulých aktivít	výročné deklarácie predpokladaných aktivít*
Zoznam 1	> 100g	do 31. januára nasledujúceho kalendárneho roku	do 31. augusta začateho kalendárneho roku
Zoznam 2	2A* > 1kg	do 31. januára nasledujúceho kalendárneho roku	do 31. augusta začateho kalendárneho roku
	2A > 100kg		
	2B > 1000kg		
Zoznam 3	> 30 ton	do 31. januára nasledujúceho kalendárneho roku	do 31. augusta začateho kalendárneho roku
KOCHL vrátane PSF	> 30 ton PSF	do 31. januára nasledujúceho kalendárneho roku	
	> 200 ton KOCHL		

Špecifickým prípadom je deklarovanie dovozu a vývozu látok Zoznamov 1, 2 3.

Deklaračné prahy a termíny predkladania deklarácií týchto látok obsahuje nasledujúca tabuľka.

chemické látky podľa skupín	deklaračné prahy	termíny odovzdania deklarácií
Zoznam 1	akékoľvek množstvo	60 dní pred plánovaným uskutočnením dovozu alebo vývozu
Zoznam 2	2A* > 100g čistej látky alebo > 1000g zmesi, ktorá obsahuje viac ako 10% látky Zoznamu 2A*	do 31. januára nasledujúceho kalendárneho roku
	2A > 10kg čistej látky, alebo > 100kg zmesi, ktorá obsahuje viac ako 10% látky Zoznamu 2A	
	2B > 100kg čistej látky alebo > 1000kg zmesi obsahujúcej viac ako 10% látky Zoznamu 2B	
Zoznam 3	> 3t čistej látky alebo > 12t zmesi, ktorá obsahuje viac ako 25% látky Zoznamu 3	do 31. januára nasledujúceho kalendárneho roku

6. Na záver

Tento krátky manuál vychádza z nadväzných krokov, pri dodržaní ktorých je zrejmé, že vyúsťujú najmä do poskytovania relevantných údajov a informácií o sledovaných chemických látkach používaných fyzickými alebo právnickými osobami na území SR. Je treba mať na mysli najmä už v úvode spomínanú definíciu **používania**, ktorá zahrňuje veľké množstvo aktivít a ktorá sa na prvý pohľad môže zdať jasná a jednoduchá. Naštudovanie jednotlivých právnych predpisov je preto v tomto prípade základom všetkých ďalších činností súvisiacich s používaním sledovaných CHL.

V prípade nejasností je najvhodnejšie **kontaktovať** národný orgán SR pre zákaz chemických zbraní, kde radi odpovieme na Vaše otázky týkajúce sa dodržiavania právnych predpisov, resp. interpretácie zákona a vyhlášky.

Pre zjednodušenie sme všetky dokumenty, najmä formuláre, dali do elektronickej podoby ako voľne stiahnuteľné, pričom dúfame, že práve dostupnosť informácií bude prvým krokom k lepšej spolupráci.